

ČTVRTLETNÍK

PODZIM 2015

PROPAMÁTKY

Veřejný prostor měst

ARCHITEKT JAMES CORNER O KONVERZI NEWYORSKÉ HIGH LINE
ROZHOVOR S RUDY LINKOU NEJEN O ŽIVÉ KULTUŘE V ULICÍCH MĚST
OBNOVA PALÁCE ROKOKO A PROMĚNA JEHO PASÁŽE

Iwan Baan © 2009

ÚVODEM

Víte, že Klub PROPAMÁTKY, který již sdružuje bezmála 200 příznivců vydavatele tohoto časopisu a stejnojmenného internetového portálu, slaví právě rok od svého založení? Jsme opravdu potěšeni a hrdi na postupně se zvyšující počet těch, kteří se rozhodli dobrovolným darem přispět na provoz redakce. Také díky jejich podpoře můžeme pokračovat v práci. Přemýšleli jsme proto, jak všem svým dárcům poděkovat a současně věnovat něco zajímavého i těm, kteří dosud váhají. K čemu jsme dospěli a na co se mohou naši příznivci těšit?

Zamysleli jsme se nad tím, komu pomáháme, kdo námi publikované informace čte a má zájem na rozvoji redakce. Rozhodli jsme se, že forma poděkování a zároveň důvod k zapojení nových dárců by měl přinášet radost i malou odměnu spojenou s poučením. Vymysleli jsme proto společenskou hru Člověče, zapoj se PROPAMÁTKY, kterou obdrží všichni, kteří nás podpoří.

Jste majitelem památky, zaměstnancem úřadu, odborníkem z praxe, čtenářem našeho časopisu, portálu a příznivcem redakce PROPAMÁTKY? Zapojte se také. Více se dočtete na straně 23.

Aleš Kozák

DOPORUČUJEME

KONFERENCE SHS ČMS

Pro konání letošní konference Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska bylo vybráno město Cheb. Jejím tématem je tentokrát veřejný prostor historických měst. Program se ve dnech 1. až 3. října soustředí na dopravu v historických centrech, zástavbu proluk, umění ve veřejném prostoru nebo krajině výstavy.

Jan Sokol WM, CC-BY-SA 3.0

Jedním z devíti přidružených členů SHS ČMS je Institut pro památky a kulturu.

Gampel WM, CC-BY-SA 3.0

TECHNIKA V MÍRU, TECHNIKA VE VÁLCE...

Výstava, kterou pořádá Technické muzeum v Brně, byla pro velký zájem prodloužena až do 31. prosince. Připomíná události před 100 lety, představuje vojenskou techniku a život našich předků na frontě i v zázemí.

KONFERENCE PROPAMÁTKY

Osmý ročník se koná v Technickém muzeu v Brně ve dnech 12. a 13. listopadu, tentokrát na téma Větrné mlýny. Při Kruhu přátel Technického muzea v Brně byla před 10 lety založena sekce Větrné mlýny, která se podílí na pořádání konference. Účastníci se mohou těšit na exkurzi po vybraných mlýnech v okolí Brna.

DIALOG V PAMÁTKOVÉ PÉČI

Ve dnech 15. a 16. října se v Havlíčkově Brodě koná druhý ročník nadregionální konference na téma Památkář, projektant a investor ve vzájemném dialogu. Cílem setkání je poukázat na současný stav našich památek a na potřebu úzké spolupráce mezi odborníky památkové

ŘEMESLNÁ OBNOVA HISTORICKÝCH STAVEB

V návaznosti na loňský pilotní projekt pokračuje devět modulů vzdělávacího programu Řemeslná obnova historických staveb, který pořádá Národní památkový ústav v Telči. Zahájení ročního kurzu je plánováno na polovinu listopadu. Cílem vzdělávání v rámci projektu je získání a rozšíření specifických znalostí, dovedností a zkušeností v rámci specializovaných řemeslných prací.

NOVĚ ZAPSANÉ PAMÁTKY

V evidenci Národního památkového ústavu přibýlo ve druhém čtvrtletí 28 nemovitých kulturních památek, z toho 16 v Čechách, 12 na Moravě a ve Slezsku. Památkově chráněných jich přestalo být 15. Mezi nově zapsanými jsou rudný důl, motorová elektrárna, kostel a řada křížků.

Ben Skála, Benfoto WM, CC-BY-SA 3.0

péče, architektky, projektanty a investory. Spolupředatelem je profesní organizace ČKAIT.

reSITE, Dorota Velek

NA KONFERENCI reSITE NÁM JAMES CORNER PO SVÉ NEVŠEDNÍ PŘEDNÁŠCE POSKYTL KRÁTKÝ ROZHOVOR.

SETKÁNÍ S JAMESEM CORNEREM

Tvůrce slavného krajinářského díla o jedinečnosti místa, konverzích a městech pro všechny

Na mezinárodní konferenci reSITE 2015 jsme se v rámci mediálního partnerství exkluzivně setkali s předním světovým krajinářským architektem Jamesem Cornerem. Nad česko-anglickým vydáním knihy „Industriální topografie – architektura konverzí, Česká republika 2005–2015“ jsme s autorem úspěšné proměny newyorské High Line hovořili o průmyslovém dědictví a městech, jejich hodnotách a inspirativních výzvách.

ARCHITEKT CORNER NA reSITE

Letošní konference reSITE se věnovala tématu Sdílené město. Nabídla šest dní přednášek, workshopů i filmových projekcí. Navštívilo ji více než 800 účastníků a řečníků z 89 měst a 17 zemí. „Na letošní konferenci si našlo cestu téměř 150 zástupců vládních institucí a samospráv, dále přes 70 architektů a více než 100 zástupců neziskových organizací a kulturních institucí,“ při-

Iwan Baan © 2011

OD ROKU 2009 HIGH LINE NABÍZÍ POKLIDNOU ATMOSFÉRU V CENTRU RUŠNÉHO VELKOMĚSTA.

blížil zájem o čtvrtý ročník programový ředitel Osamu Okamura.

Jedním z hlavních řečníků byl James Corner, který patří k výrazným odborníkům na problematiku sdíleného prostoru měst. Ve své přednášce se zaměřil na význam veřejného prostoru ve sdíleném městě. Hovořil o navrhování míst, která jsou nejen krásná, ale rovněž ekologická, ekonomická, sociální a demokratická. V úvodu vyzdvihl výjimečný potenciál Prahy jako krásného historického města s přirozenou zelení – s parky a zahradami, které prorůstají městským organismem. Připomněl některé koncepty městské zeleně v historii a nové výzvy zapříčiněné klimatickými změnami a nárůstem populace ve městech, jakými jsou udržitelné nakládání s vodními zdroji, dostatečné zajištění potravy pro obyvatele a čistota městského ovzduší. Svůj výklad o idejích sdíleného města, kreativitě a designu rozdělil na tři části. Zprvu se věnoval organizaci města z pohledu místa a zdrojů. Zadruhé politické dimenzi, jak řešit demokratickou participaci na vytváření veřejného

Iwan Baan © 2011

LINII CESTY ZVÝRAŽŇUJE RADIÁLNÍ LAVIČKA A PEČLIVĚ VYBRANÉ TRVALKY A TRAVINY.

prostoru. Zatřetí akcentoval sociální dimenzi sdíleného prostoru pro lidi.

James Corner uvedl příklady organizačních struktur globálních technologických společností a pokračoval ukázkami projektů svého studia pro nově budované město v Číně, pro Rotterdam, New York, Londýn. Zdůraznil, že ve všech příkladech se nejprve plánoval veřejný prostor parků, zeleň a infrastruktura. V druhé části přednášky se věnoval tématu sdíleného města a demokratické společnosti na příkladu krajinářských projektů pro Seattle, Santa Monicu a San Francisco. Trefně poznamenal, že dnes se již nenavrhují pro panovníky, ale pro komunity. Sociální dimenzi sdíleného prostoru měst ozřejmí na příběhu High Line, kde označil za nejpodstatnější právě její společenský rozměr. Úspěch parku spatřuje především v sociálních interakcích, které tam přirozeně vznikají. Z pohledu designu byla pro architekta Cornera při navrhování určující poetika toho, co na místě našli – magický tichý prostor v centru rušného velkoměsta, několik set metrů plochy zeleně v postindustriální čtvrti. Připomněl důležitost veřejného prostoru pro demokracii a osobně jej označil za její nejdůležitější součást. Závěrem této inspirativní přednášky James Corner položil řečnickou otázku, čím by byla Praha a další světové metropole bez svého veřejného prostoru. Po přednášce následovala diskuze krajinářských architektů Jamese Cornera a Martina Barryho, na jehož pozvání slavný architekt přijel na reSITE.

Iwan Baan © 2014

ZA NEJPODSTATNĚJŠÍ AUTOR POVAŽUJE SPOLEČENSKOU DIMENZI SDÍLENÉHO PROSTORU HIGH LINE.

Jamesi Cornerovi jsme položili několik otázek:

Park High Line je skvělým příkladem úspěšné konverze. Zajímáte se o průmyslové dědictví, jeho zachování a proměnu dlouhodobě nebo byla High Line počátečním impulzem, který vzbudil váš profesní zájem v této oblasti?

Součástí vzdělání krajinářského architekta je schopnost pochopit jedinečnost konkrétního místa. Jste vedeni k tomu, abyste věnovali velkou pozornost místu samotnému, dokonce ještě předtím, než se začne projektovat. Pevně věřím, že existují určitá vodítka, určité charakteristiky, určité kvality v daném místě a jistě zkušenosti s ním, které by dobrý projekt měl být schopen odhalit. Tím, že je váš návrh vnímavý k dané lokalitě, se zároveň stává specifickým, mimořádným a unikátním. Navrhují-li v daném místě, je užitečné se ptát: Co ztratím? Co zabil? Co zničím? To se nyní děje všude po celém světě. Vidíme univerzální přístup k designu, který vyžaduje, aby vše vypadalo nově, čerstvě, „cool“, ale v podstatě je vše stejné a všechna místa se začínají navzájem podobat. Já jsem však hluboce přesvědčen, že každé místo má něco, co můžete vyzdvihnout. High Line, tak jak jsme se snažili zachytit v našich prvních kresbách, měla nepřehledné množství charakteristických rysů, které byly neobvyklé – vyvolávaly zvláštní pocit melancholie, melancholie samoty, klidu, pokoje, života. Například dojem louky pulzující životem. A toto jsou velmi silné zážitky, ze kterých čerpáme v našich návrzích. Jsou pro nás mantrou.

V našem případě byla na začátku silná potřeba zachovat – zachovat to divoké, zachovat to jednoduché, zachovat High Line. Ostatní účastníci soutěže, mezi kterými byli architekti jako Zaha Hadid nebo Steven Holl, se všichni snažili přeměnit High Line v něco jiného. Naplnili ji architekturou. Vnucovali jí něco cizího. Zatímco my jsme se snažili vytáhnout a zachytit podstatu povahy High Line. Doufali jsme, že magický zážitek z naší první návštěvy High Line zakusí po její proměně i ostatní lidé.

Učinili jste v průběhu prací na projektu nějaké změny reflektující myšlenky a názory místních obyvatel? Probíhaly diskuze s lidmi, kteří zabránili demolicí High Line?

Ano, uskutečnilo se mnoho komunitních setkání, kde jsme prezentovali naše návrhy, a místní obyvatelé nám poskytli zpětnou vazbu. Myslím, že v případě High Line to nebylo tak těžké. Lidé se totiž domnívali, že stav High Line je tak špatný, že cokoliv uděláme, bude znamenat výrazné zlepšení. Například v našich krajinářských projektech pro Santa Monicu nebo Seattle byla daná místa natolik oblíbená, že se lidé obávali, že navrhne něco špatného. V případě High Line jsme však zaznamenali mnoho pozitivních ohlasů. Samozřejmě se vyskytly otázky, zda to má být park nebo tranzitní koridor pro cyklisty či nadzemní dráhu. Lidé jsou někdy skeptičtí vůči parkům, protože je vnímají jako nebezpečná místa kvůli kriminalitě, alkoholu, drogám. Mají velmi negativní

Iwan Baan © 2009

ATMOSFÉRA MÍSTA ZASÁHLA TVŮRCE NATOLIK, ŽE SE JI ROZHODLI ZACHOVAT A PROBUDIT K ŽIVOTU.

představy o veřejném prostoru. Musíte nabídnout pozitivnější obrázek toho, co znamená veřejný prostor a navrhnout ho takovým způsobem, který bude bezpečný, různorodý a pestrý.

Inspiroval úspěšný příběh High Line k ochraně dalších industriálních budov v blízkém či širším okolí?

Rozhodně. V okolí nalezneme mnoho novostaveb, které jsou soudobé a „sexy“, ale je tu i mnoho konverzí starých budov, například skladišť, továren a dalších průmyslových staveb. Některé byly opuštěné a nyní jsou nápaditě rekonstruované a adaptované pro nové využití. Například jedno velké tovární skladiště bylo konvertováno na školu. Dnes do jejích tříd chodí na 500 žáků. Velké množství bývalých průmyslových staveb bylo přeměněno na loftové bydlení a umělecké ateliéry. Rád bych zdůraznil, že pro každé město je vedle plánování nových projektů nesmírně důležité nalézat znovuvyužití jeho autentických struktur.

Průmyslové dědictví je v České republice dlouhodobě odborně dokumentováno a vyhodnocováno. Zároveň se o něj začíná více zajímat široká veřejnost. Stává se populárním tématem, ale na druhou stranu stále zažíváme mnoho demolic a nezáměrně ze stran majitelů, developerů nebo samospráv. Můžeme se na příběhu High Line něčím poučit a inspirovat?

Na jednu stranu si myslím, že plánování „zespoda“, tedy v součinnosti s občanskými iniciativami, a odborný zájem jsou správné. Na druhou stranu jsem přesvědčen, že je především nutná vize a vedení (leadership), což jsou spíše principy shora. Vize a vedení však nemusí být vždy shora, můžete být vizionář a zapojovat do rozhodovacích procesů nejrozličnější zájmové skupiny. Osobně bych ale byl opatrný k přílišnému přeceňování zapojování nejširší veřejnosti a výzkumu, když zároveň postrádáte jasnou vizi a dobré vedení. A celá High Line, její

Barry Munger © 2011

NA HIGH LINE VZNIKLY VYHLÍDKOVÉ TERASY S VÝHLEDY NA MĚSTO A ZELENÁ ZÁKOUTÍ.

zachování a konverze byla o silné vizi a profesionálním vedení. Nepochybně byly využity aktivity zezdola, například výrazná angažovanost neziskové organizace Přátelé High Line, ale oni prokázali velký důvtip a schopnost politicky jednat, nejen upozorňovat na kritický stav. Problém, který mám se současným urbanistickým plánováním, je právě přemíra facilitace a nedostatek vize. Vize a vedení musí být při plánování měst vždy přítomno. Můžete zapojovat nejširší veřejnost a naslouchat jí, ale celý proces plánování a realizace musí vycházet z konkrétní jasně představy a být profesionálně organizačně zajištěn. Zůstanete-li pouze u facilitace ve veřejném prostoru, objeví se problémy, které vás dovedou k pocitu beznaděje, že nic nemůžete udělat či změnit. Takže příběh High Line je příběhem naděje, příběhem optimismu a promyšleného vedení. A to je, myslím, velmi důležité.

DISKUZE JAMESE CORNERA A MARTINA BARRYHO, ZAKLADATELE A ŘEDITELE reSITE

JAMES CORNER

Tvorba zakladatele newyorského studia krajinářské architektury James Corner Field Operations se vyznačuje výrazným soudobým designem. Snaží se vytvářet živé a dynamické městské prostředí, které respektuje jak jeho obyvatele, tak přírodu. Mezi nejvýznamnější realizace patří High Line Park v New Yorku, Civic Center Park v Santa Monice nebo Queen Elizabeth Olympic Park v Londýně. Z dalších projektů lze uvést Freshkills Park na Staten Island v New Yorku, Seattle Central Waterfront nebo Navy Pier v Chicagu. James Corner je profesorem krajinářské architektury na University of Pennsylvania. Publikuje a vystavuje na mezinárodní úrovni a získal četná významná ocenění. Je autorem knih The Landscape Imagination, Taking Measures Across the American Landscape a Landscapes Transformed.

VZROSTLÉ STROMY A DALŠÍ ZELENĚ PODTRHUJÍ INDUSTRIÁLNÍ CHARAKTER MÍSTA.

HIGH LINE PARK

Park High Line vznikl konverzí nadzemní železnice West Side Elevated Highway vedoucí přes 23 městských bloků manhattanské čtvrti West Side. Tento mimořádný veřejný prostor v samotném centru New Yorku byl zpřístupněn v roce 2009 a stal se ikonou inovativního designu, silným motivem pro rozvoj investic a inspirací pro města po celém světě. Park High Line je ukázkou šťastného spojení výjimečného historického prostředí, důsledné angažovanosti místních a vstřícnosti i poučenosti zastupitelů města a dokazuje, že vytvářet nové prostory ve městě je cesta, jak umocnit jeho autenticitu.

Viadukt dlouhý 21 kilometrů byl postaven v letech 1929–1934. Po dobu padesáti let sloužil k rozvozu masa, mléka a jiných

produktů od přístavních mol k továrnám a skladům ve West Chelsey. Poslední nákladní vlak po něm projel v roce 1980. V 90. letech se pak začalo uvažovat o demolici chátrajícího viaduktu. Paralelně však vznikaly iniciativy usilující o záchranu unikátní technické stavby. V roce 1999 v reakci na schválení projektu demolice vznikla z iniciativy dvou místních občanů (Joshua David a Robert Hammond) nezisková organizace Friends of the High Line usilující o její záchranu. V roce 2003 proběhla architektonická soutěž, které se zúčastnilo 720 týmů z 36 zemí. Následně Friends of the High Line a město New York jako vlastníci vybrali pro realizaci projekt studia James Corner Field Operations, které celý projekt vedlo, studia Diller Scofidio + Renfro a architekta Pieta Oudolfa.

PLATFORMA reSITE

Mezinárodní platforma pro sdílení idejí a praktických zkušeností pro obyvatelná, konkurenceschopná a odolná města se zaměřuje na veřejný prostor z hlediska designu, kultury, politiky, financí, zapojení komunit a udržitelnosti. Klade si za cíl nastavit veřejný dialog o městském prostoru a objevovat modely městského plánování, které mohou být inspirovány občanskými iniciativami.

Na stejnojmennou konferenci platforma pravidelně přiváží do Prahy světové špičky z oblasti vedení měst, městského plánování, architektury a městského rozvoje. Na konferenci vystupují osobnosti, jejichž působení radikálně zlepšilo způsob života ve městech, ve kterých pracují. Ti všichni dělají z reSITE jeden z nejnovativnějších, nejangažovanějších a nejrozsáhlejších festivalů o městském designu, městském rozvoji, veřejném prostoru a architektuře v Evropě. V roce 2011 založil reSITE krajinářský architekt Martin Barry.

HARMONICKÉ SETKÁNÍ PŘÍRODY S POZÜSTATKY PRÜMYSLOVÉ MINULOSTI

Autoři konverze vytvořili koncept viaduktu jako lineárního parku. Ve svém návrhu vycházeli z charakteru náletové vegetace, která na svrchní ploše dráhy v průběhu let její nefunkčnosti zakořenila a stala se výrazným prvkem opuštěné High Line. Krajinářský design parku tak využil mnoho druhů různých travin a trvalek. Vznikla různorodá zákoutí s pergolami a vysoké keře tvoří dlouhé zelené stěny. Autoři nezapomněli ani na vodní prvky, které jsou v různých podobách v parku přítomny, na vyhlídkové terasy či prostory pro větší kulturní akce. Veškerá zezeň byla vybírána s ohledem na její tvar, texturu, měnící se barevnost a celkový udržitelný ekosystém. Zároveň byly citlivě opraveny původní nýtované konstrukce a opětovné uplatnění našly také kolejnice prorůstající zelení, které zároveň slouží jako pojezdové dráhy pro svérázné lavičky. Všechny nové prvky důsledně podtrhují industriální charakter prostředí viaduktu i jeho okolí. Park High Line je kulturní památkou. ■

Zdroj: Industriální topografie

PODĚKOVÁNÍ

James Corner, Friends of the High Line, VCPD FA ČVUT, reSITE, Osamu Okamura, Martin Barry, Tomáš Pavlík, Dorota Velek, Tomáš Princ
www.fieldoperations.net |
www.thehighline.org | resite.cz |
dorotavelek.com | tomasprinc.com |
vcpd.cvut.cz

PALÁC ROKOKO JE JEDNOU Z VÝRAZNÝCH DOMINANT VÁCLAVSKÉHO NÁMĚSTÍ.

BUDOVA PROŠLA ROZSÁHLOU REKONSTRUKCÍ, LETOS SLAVÍ 100 LET.

ZAJÍMAVÁ REKONSTRUKCE

Sto let paláce Rokoko a péče o rodinné dědictví stavebníka Šupicha

V roce 1915 postavil Josef Šupich se svými společníky velký pětipatrový dům na rohu Václavského náměstí a Štěpánské ulice. Známý palác Rokoko prošel v posledních letech citlivou rekonstrukcí. Potomci stavebníka a původního majitele se o památku moderní architektury příkladně starají a postupně naplňují vizi proměny pasáže na kultivovaný veřejný prostor, ve kterém plánují například výstavní činnost.

TEXT REDAKCE, MILAN MILNER, MARKÉTA MILNEROVÁ
FOTO ESTER HAVLOVÁ

Václavské náměstí, jedno z určujících míst Prahy, hledá svoji soudobou tvář a identitu. Potomci stavebníka jednoho z pozoruhodných paláců na náměstí mají jasnou představu, jak o rodinné dědictví pečovat a zdárně ji krok za krokem naplňují. Letos si připomínají sté výročí od dokončení této památky moderní architektury z počátku 20. století. Palác Rokoko poskytuje zázemí kancelářím, obchodům a jedné divadelní scéně. Během letošního jubilejního roku bylo v pasáži instalováno několik výstav a další se chystají. V rámci říjnových oslav bude představena nová kniha věnovaná paláci. Připomene historii i současnost tohoto mimořádného architektonického díla a nabídne pohled na umělecké detaily, které mohou v každodenním shonu uniknout pozornosti návštěvníků.

PALÁC NÁLEŽÍ K VÝZNAMNÝM STAVBÁM TAKZVANÉ GEOMETRICKÉ MODERNY.

Na nároží dnešního Václavského náměstí a Štěpánské ulice stál Aehrenthalský palác. V roce 1913 budo-
vu a pozemky v jejím okolí odkoupil
stavitel Matěj Blecha se společníky
Josefem Šupichem a Janem Černým.
O dva roky později vznikl na místě
komplex tří multifunkčních domů po-
dle projektu architekta Emila Králíčka.

Komplex Šupichových domů patří mezi
nejlepší architektonická díla stavební
společnosti Matěje Blechy a architek-
tů působících v jeho kanceláři. Náleží
ke stavbám takzvané geometrické mo-
derny. Pětipatrová stavba s mansardo-
vými podlažními má železobetonovou
konstrukci. Průčelí kolosální budovy je
promyšleně rozčleněné a rytmizované.
Výrazné zaoblené nároží vrcholí kupo-
lí, která připomíná obrovité kuličkové
ložisko. Průčelí do Štěpánské ulice
je jedenáctiosé, do náměstí devíti-
osé. Zajímavým prvkem jsou poprsně

balkonů, které nesou měděné konzoly
v podobě hlavy Merkura. Nároží dále
člení polosloupky s kubickými hlavice-
mi, jejichž dřívky pokrývá stylizovaný
rostlinný dekor. Na fasádách nalez-
neme sochařsky ztvárněné konzoly
v podobě stojících lvů opticky nesou-
cích korunní římsu, stylizované mas-
karony archaického výrazu a mnoho
kubizujících detailů. Oproti tomu se
dvorní průčelí vyznačují kontrastním
řešením, jsou střídma a plochy režné-
ho zdiva se střídají s hrubou omítkou
s jemným geometrickým dekorem.
Na dvoře se nalézají keramické plas-
tiky lvů a kašna. Interiérům domi-
nují především schodiště a pasáže.

Na nedávnou obnovu paláce Ro-
koko, jeho současné využití a na
další plány jsme se zeptali Mi-
lana Milnera, jehož dědeček Jo-
sef Šupich ml. nechal komplex tří
multifunkčních domů vystavět.

PALÁC ROKOKO

Palác Rokoko je součástí komple-
xu tří multifunkčních domů tvoří-
cích nároží Václavského náměstí
a Štěpánské ulice. Stojí na místě
někdejšího Aehrenthalského pa-
láce, který v roce 1913 odkoupil
stavitel Matěj Blecha se společ-
níky Josefem Šupichem a Janem
Černým. Zároveň získali tři další
domy v bezprostředním soused-
ství. Stavební společnost Matěje

Blechy v roce 1915 dokončila pa-
lác podle projektu Emila Králíčka
a dnes je budova považována za jed-
nu z nepřehlédnutelných dominant
Václavského náměstí.

Architektonická a interiérová ná-
paditost připomíná bohatý kultur-
ní život tohoto paláce, například
atmosféru kabaretu Rokoko, který
v suterénu zahájil činnost o Váno-

MĚDĚNÉ KONSOLY V PODOBĚ HLAVY MERKURA
NESOU BALKON V PRVNÍM PATŘE.

**Jak je v současnosti celý palác využí-
ván? Co se v něm nachází?**

V paláci se nachází čtyřhvězdičkový
hotel, velká prodejna sportov-
ního oblečení a obuvi, Divadlo
Rokoko, zubní klinika, kavárna
a několik menších obchodů.

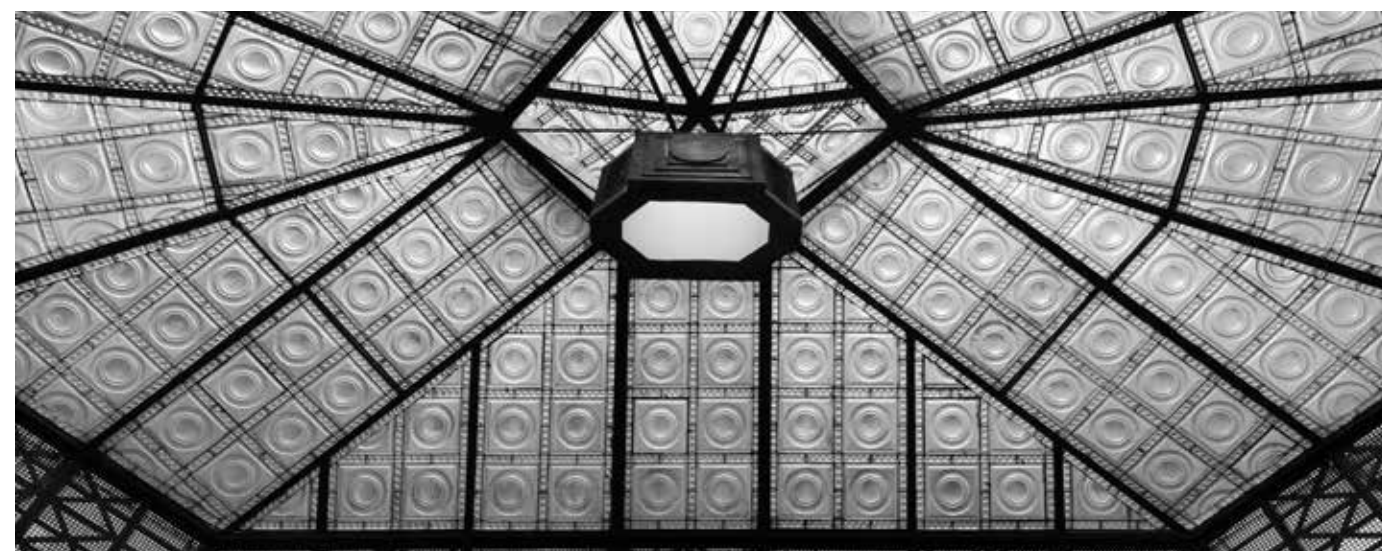
**V jakém stavu byl palác, když jste
jej získali zpět do vlastnictví? Co
všechno bylo potřeba opravit?**

Palác byl ve zdevastovaném stavu.
Část historických prvků v pasáži byla
zcela zničena. Byly provedeny velké
dispoziční změny, které často rozdělily
prostory do zcela nesmyslných celků.

**Jak dlouho obnova paláce trvala, kdo
se na ní podílel a kdo je autorem archi-
tektického projektu obnovy paláce?**

Rekonstrukce trvala necelý rok, její
příprava pak dva roky. Projektovou
dokumentaci ve všech stupních zpra-
covala společnost Obermeyer Albis

cích 1915. Za první světové války
v něm působili umělci jako Ka-
rel Hašler, Ferenc Futurista, Emil
František Burian nebo Emil Artur
Longen. V roce 1917 se stal ře-
ditelem spisovatel Eduard Bass.
Po první světové válce se kabaret
Rokoko transformoval na komor-
ní scénu. Divadlo pak dalo název
pasáži i celému paláci a dodnes
v něm působí.

PŘI OBNOVĚ SVĚTLÍKU BYLO NUTNÉ VYROBIT A PŘESKLÍT ŘADU SKLENĚNÝCH KACHLÍ.

Stavoplan. Hlavním inženýrem pro-
jektu a osobou, která měla zásadní
vliv na obnovu celého paláce, je Jiří
Záruba, který ve spolupráci s architek-
tem Robertem Wildem dokázal dovést
rekonstrukci celého objektu do stavu,
který vidíme dnes. Celkovou rekon-
strukci provádělo několik stavebních
společností, ale tu část, kterou dnes
obdivuje nejvíce návštěvníků paláce
Rokoko, prováděla jako generální do-
dávatel společnost Instalace Praha.

**Využili jste při obnově služeb specia-
listů na obnovu památek, například
soudních znalců, restaurátorů apod.?**

Celá obnova paláce Rokoko probíhala
pod dohledem pracovníků Národního
památkového ústavu, konkrétně Ivy
Furákové. Odborné práce na obnově
historických částí objektu provádě-
ly specializované firmy, které prošly
náročným výběrem. Neraď bych při
jejich vyjmenovávání na některou za-

pomněl, ale přeci jen musím uvést
alespoň jednu, která vdechla život
všem štukovým prvkům a ornamen-
tům. Ty jsou nyní chloubou celé pa-
sáže. Jedná se o práci společnosti
Pracom, jejíž pracovníci odvedli oprav-
du skvělou práci a u některých prvků
výzdoby dokázali téměř nemožné. Za
to si zaslouží respekt a poděkování.

**Používaly se při obnově speciální
postupy s ohledem na to, že se
jedná o historický objekt?**

Jak jsem již uvedl, na obnově se po-
dílely specializované firmy, které se
zabývají obnovou památek. Z toho
vyplývá, že řada prací probíhala stej-
ným způsobem, jako když se dům
před 100 lety stavěl. Bylo nutné
zhotovit formy na prvky štukové vý-
zdoby, formy na speciální skleněné
kachle použité ve světlicích v pasáži
nebo nechat vyrobit repliky vitráží
u některých oken na schodištích.

**Při obnově byly objeveny cenné
historické interiérové prvky. Můžete
přiblížit, o jaké konkrétní prvky se
jedná? Podařilo se je rekonstruovat?**

Při odstraňování mladších nevhod-
ných úprav v objektu paláce Rokoko
nás čekala řada překvapení. Největ-
ším z nich bylo odkrytí dřevěného
bednění, které, jak jsme věděli, bylo
na místě velkého kachlového světlí-
ku, jenž kdysi dominoval celé pasáži.
Od tohoto světlíku se nám dochovala
i původní výkresová dokumentace.
Nikdo netušil, v jakém stavu a zda
vůbec se nějaké části světlíku pod
pečlivě utěsněnými prkny nachází. Už
po odstranění několika prvních prken
jsme zjistili, že minimálně nosná kon-
strukce světlíku zůstala zachována
a po demontáži celého bednění se
před námi objevila téměř komplet-
ní konstrukce z počátku 20. století.
Pravda, přes značnou vrstvu prachu
skrz něj nebylo vůbec vidět, ale bylo
jasné, že jeho obnova je reálná. Po
celkovém vyčištění a odstranění ná-
nosů prachu a rzi bylo nutné vyrobit
a přesklít řadu skleněných kachlí,
jejichž výroba byla asi to nejnároč-
nější z celé obnovy světlíku, ale my-
slím, že výsledek stojí za to. Navrátili
jsme pasáži její „korunu krásy“.

**Co vás při rekonstrukci paláce nejvíc
překvapilo?**

Překvapení nás během rekonstrukce
čekalo mnoho. A to jak příjemných, tak
žel i nepříjemných. Jedním z těch spíše
kuriózních byl problém s doplněním skla
do výkladce, dnes hlavního obchodu

DIVADLO ROKOKO DALO NÁZEV PASÁŽI I CELÉMU PALÁCI.

SVĚTLÍK DOTVÁŘÍ NEOBYČEJNOU ATMOSFÉRU PASÁŽE.

PŮVODNÍ KOVOVÉ ZÁBRADLÍ ZDOBÍ STYLIZOVANÉ PŘÍRODNÍ MOTIVY.

pasáže v prostoru pod velkým světlíkem. V době, kdy jsme dům převzali, stála v tomto místě pokladna kina. Po jejím odstranění a ve snaze uvést prostor do původní podoby byla vyrobena replika historického rámu výkladce a poslední, co bylo třeba udělat, bylo jeho zasklení. K našemu velkému údivu však nebyl nikdo, kdo by to dokázal. Rozměr výkladce byl totiž větší než všechny výrobní linky na tabulové sklo v celé Evropě. A tak byla nasnadě otázka: Jak je možné, že jej stavitelé před 100 lety vyrobili dokázali, když my to v dnešní době nedokážeme? Nakonec jsme museli celý rám výkladce zmenšit na rozměr skleněné tabule, kterou nám sklá-

ři dokázali vyrobit a dodat. Myslím, že i tak je to úctyhodná plocha skla. Přijďte se podívat a uvidíte sami.

Je nějaké místo v objektu, které máte nejraději pro jeho atmosféru?

Pasáž s prostorem takzvaného velkého světlíku pro jeho velkou vzdušnost a denní světlo, které dává místu neobyčejnou atmosféru.

Paláci brzy bude 100 let. Plánujete výročí připomenout. Na co se můžeme těšit?

Při příležitosti tohoto výročí připravujeme výstavu Šupichovy domy a pasáž Rokoko, na které spolupracujeme

s historikem architektury Zdeňkem Lukešem a fotografkou Ester Havlovou. Bude uvedena počátkem října letošního roku, je součástí série výstav, které jsou v tomto roce v pasáži prezentovány k připomenutí paláce a jeho minulosti. První nazvaná O historii firmy Josef Šupich byla představena v červnu tohoto roku. V prosinci pak bude uvedena výstava o historii Divadla Rokoko.

Jak vnímáte bezprostřední okolí paláce a stav veřejného prostoru na Novém Městě pražském, především na Václavském náměstí?

Václavské náměstí je přes svůj význam a potenciál stále ve špatném stavu. Podporujeme snahu Sdružení Nového Města pražského, které se snaží, aby se Václavské náměstí znovu stalo místem, kde budou lidé rádi trávit volný čas. Prvním krokem nepochybně je, aby byla provedena kvalitní rekonstrukce náměstí.

Plánujete upřít větší pozornost na pasáž jako součást veřejného prostoru města. Existuje již konkrétní představa jejího využití?

Rádi bychom pokračovali v uvádění výstav v pasáži. Předběžně jednáme o znovuvvedení výstavy o architektu Emilu Králíčkovi, která byla představena v roce 2004 v Galerii Jaroslava Fragnera a hledáme další zajímavé možnosti, jak oživit tento veřejný prostor o umění, které bude v bezprostředním kontaktu s lidmi. Máme zájem o výstavy a spolupráci v oblasti výtvarného umění, fotografie a architektury. ■

JOSEF ŠUPICH MLADŠÍ (1872–1948)

Jméno Šupichovy rodiny se výrazně zapsalo do dějin pražské architektury. Josef Šupich starší se narodil v roce 1842 v tehdejším Německém Brodě. Svou píli a studijními výsledky zaujal profesora Josefa Zítka, s nímž začal spolupracovat a později si založil vlastní stavební společnost. Rodinný podnik posléze převzal syn Prokop. Druhý syn, Josef Šupich mladší, vystudoval práva a otevřel si advokátní kancelář v Praze. Spolupracoval a přátelil se s ním například František Ladislav Rieger. V pražské advokacii tvořil výraznou dvojici s proslulým Antonínem Schauerem. Na začátku

druhé světové války svou advokátní kancelář uzavřel a znovu ji otevřel až v roce 1945. Provozoval ji však pouze do roku 1948, kdy náhle zemřel. Josef Šupich byl znám také svou charitativní činností, věnoval se péči o zrakově postižené. V této oblasti úzce spolupracoval se strahovským opatem Jarolímekem a Maxem Lobkovicem. Byl činný i veřejně. Před první světovou válkou byl členem zastupitelstva města Prahy. Nezapomínal ani na umění. Podporoval výtvarníky a spisovatele. Spolupracoval s Maxem Švabinským a Aloisem Jiráskem, jeho blízkým přítelem se stal Alfons Mucha.

10 LET JSOU DĚJIŠTĚM BOHEMIA JAZZ FESTU VEŘEJNÉ PROSTORY HISTORICKÝCH MĚST.

FESTIVAL ZALOŽENÝ RUDY LINKOU PRAVIDELNĚ OBOHACUJE I CENTRUM ČESKÝCH BUDĚJOVIC.

ROZHOVOR S RUDY LINKOU

Živá kultura ve veřejném prostoru historických měst

O obnově usedlosti na Šumavě, živé kultuře v historických městech a zájmu o jejich veřejný prostor jsme si povídali s jazzovým kytaristou a pořadatelem Bohemia jazz festu Rudy Linkou.

Co vás přivedlo k rozhodnutí koupit a začít opravovat historickou usedlost?

To byla mladická nerozváženost. Posledních 30 let jezdím do Itálie, kde mě zajímají právě staré opuštěné kamenné ruiny. Mým snem vždy bylo pořídit si na stáří historický dům s olivovým sadem a celý ho opravit. Když jsem jel okolo této usedlosti, která vypadala jako v Itálii, rozhodl jsem se, že si dům opravím tady na Šumavě.

Kde jste čerpal poznatky na opravu? Spolupracoval jste s odborníky?

Inspiraci jsem čerpal z různých koutů světa. Tady je všechno trochu kompromis, vše nebylo možné zachovat. Dřevěná stěna ve chlévě například odkazuje na Japonsko. Moc se mi líbí její neopracované dřevo. A pochopitelně Itálie, protože to je země, která se musela naučit s památkami žít. Když jsme sem přijeli, tak jsme zachovali dispozici i obrovskou pavlač, kterou jsme upravili, aby se pod ní dalo

chodit. Jediné, co jsme přestavěli, byl dřevník. Jinak se snažím respektovat původní stavení.

S jakými řemeslníky jste se při opravě setkal a byl jste s nimi spokojen?

Usedlost opravuji 12 let a každý rok si myslím, že už práce dokončíme. Je to úplně stejné jako s muzikou, kdy si najednou řekneš – teď jsem muzikant, ale stále objevuješ to, co ještě neumíš, stále vidíš víc a víc, co se ještě můžeš naučit a jak se zlepšit. Dáváš pozor na details, zjišťuješ, co je špatně, začneš to předělávat a uděláš to líp. Potkal jsem již různé řemeslníky. Všichni se tváří, že všechno umí, ale až časem zjistíš, jestli jsou opravdu dobří. Měl jsem tu třeba truhláře, aby mi opravil staré židle a sklížil je. On vzal šroubovák a sešrouboval je. Zeptal jsem se ho: „Proč si myslíte, že bych to neuměl udělat sám?“ Hned zjistíte, že to není ten správný řemeslník. Byli tu i kamnáři, podívali se na kamna a říkali, že nepůjdou opravit

TEXT ALEŠ KOZÁK, REDAKCE
FOTO ARCHIV RUDY LINKY

OBNOVENÁ PAVLAČ PROPOJUJE OBYTNÝ PROSTOR S DVOREM USEDLOSTI.

POHLED DO BUDOUCÍ KUCHYNĚ

PO OPRAVĚ PLNĚ FUNKČNÍ KAMNA ZDOBÍ INTERIÉR STAVENÍ.

PROSTOR BÝVALÝCH STÁJÍ BUDE SLOUŽIT JAKO MÍSTO SETKÁVÁNÍ RODINY I PŘÁTEL.

a nabízeli svá kamna z katalogu. Pak přišel asi sedmdesátiletý pán z Prachatic a opravil je, protože tu práci dělá rád. Kamna teď topí úplně skvěle, a navíc dobře vypadají. Člověk zjišťuje, že naši předci byli geniální.

Bohemia jazz fest, jehož jste zakladatelem, se odehrává v historických centrech měst. Je podle vás veřejný prostor, co se kultury týče, důstojně a vkusně využíván?

Zcela upřímně musím říct, že festival začal také kvůli tomu, co se děje ve veřejném prostoru. Akce často neodpovídají tak specifickému a hodnotnému prostředí. Na Staroměstském náměstí někdo hraje na saxofon nebo zpívá O sole mio jako karaoke. Připadá mi, že to neodpovídá danému prostředí a měly by tam být věci na úplně jiné úrovni. Bydlím také v New Yorku, kde je velmi drahé. Vstupenka na koncert Newyorské filharmonie stojí až 180 dolarů, což je hodně peněz. Každý si nemůže dovést návštěvu jejího koncertu, ale všichni by měli mít možnost ji slyšet. Díky příspěvku od města pořádá Newyorská filharmonie během dvou měsíců pět koncertů ve veřejném prostoru, například v parku, zcela zdarma. A jsou úplně úžasné, všude je plno a lidé poslouchají.

Živá kultura obohacuje prostředí historických měst. Jaká podle vás do památkového prostředí není vhodná? Myslím si, že protiklad je dobrá věc. Na historickém náměstí nemusí být pouze šermíři v dobových kostýmech.

RUDY LINKA

- narodil se 29. května 1960 v Praze
- v roce 1979 absolvoval hru na klasičskou kytaru na Pražské konzervatoři
- čtyři roky studoval skladbu na Stockholm Music Institute, ve studiu pokračoval na The New School v New Yorku, kam se v roce 1986 přestěhoval
- soukromě pak studoval u Johna Scofielda, Jima Halla a Johna Abercrombieho
- hru na kytaru vyučuje od roku 1989
- zajímá ho kultura ve veřejném prostoru a od roku 2005 pořádá festival Bohemia jazz fest na náměstích českých historických měst

Bohemia jazz fest je zcela zdarma. Inspiroval jste se tímto otevřeným přístupem někde? Myslíte si, že kultura obecně by měla být přístupná spíše bez omezení?

Někteří majitelé jazzových klubů přišli s tím, že jim beru návštěvníky. Najednou na náměstí hraje kapela zadarmo a lidé pak prý nechodí na koncerty, které během roku pořádají. To je velmi úzké vidění. Je to stejné jako s jídlem, když je někde jednou za rok ochutnávka francouzské kuchyně, těžko lze tvrdit, že nikdo nechodí do restaurace, protože všichni čekají na další ochutnávku. Některé lidé stejně nikdy do restaurace nepůjdou. A naopak jiní, kteří na takové akci zkusí něco nového, zjistí, že jim chutná. Festival má totiž úplně jinou atmosféru, než koncerty v klubu. Neříkám, že ta atmosféra je lepší, ale je jiná. V Praze třeba bývá na náměstí 15 až 17 tisíc lidí. A jít poslouchat toho samého muzikanta do klubu, kde je 50 lidí, je něco úplně jiného. Myslím, že si tyto věci vůbec nekonkurují, naopak.

Jak se zapojují jednotlivá města a podle čeho je vybíráte?

Od začátku nebylo cílem pořádat festival ve všech městech. Seděl jsem na náměstí v Prachaticích, díval se, jak je krásně opravené a uvědomil si, že je vlastně hlavně parkovištěm. Řekl jsem si, že tady by mohl být super festival. Tehdejšímu starostovi Janu Bauerovi se myšlenka zalíbila. A pak jednou po koncertě za mnou přišli, že by festival mohl být také v Českých Budějovicích.

Hráli jsme na Pražském hradě, protože tam tehdy bývaly jazzové koncerty. Přišel za mnou americký velvyslanec a zeptal se mne, proč jsem jim o svém vystoupení nedal vědět. Nabídl, že by mohli takový kulturní projekt podpořit. Navrhl jsem, že by mohli přivést například kapelu z Ameriky. S tím souhlasil, ale podmínkou bylo konání festivalu v Praze. Tímto způsobem vznikl první ročník festivalu ve třech městech. Další města se pak přidávala.

Dokážeme se o naše kulturní dědictví dobře starat a naplňovat památky životem?

Upřímně si myslím, že naše země je taková Šípková Růženka. Česká republika se teprve učí, jak prodat sama sebe, a nemyslím to v tom špatném slova smyslu. Je důležité, aby si památky našly svůj vlastní ekonomický tep. A myslím si to i o kultuře. Jsou to investice, které když se udělají dobře, tak se vyplatí.

V poslední době se v médiích objevila vaše myšlenka na rozšíření budovy Rudolfiny o skleněný sál přímo na jeho střeše. Pro mnohé to může být poměrně kontroverzní téma. Jak jste k tomu vlastně dospěl?

Předně bych rád uvedl na pravou míru, že nejde jenom o nový sál, jak uváděla některá média a prezentovala pouze jazzový klub na střeše této krásné a cenné památky. Mojí snahou je zejména poukázat na skutečnost, že celá oblast na pravém břehu Vltavy v blízkosti Rudolfiny má veliký potenciál. Na

Palachově náměstí je konzervatoř, filozofická fakulta, uměleckoprůmyslová škola, tedy mladá krev našeho národa a celý veřejný prostor by mohl fungovat lépe, být kreativní a plný života. Náměstí by mělo opěvovat Palacha, že něco udělal a měli bychom na něj být hrdí. Celý nápad tkví v tom, učinit z této oblasti pulzující místo, kde se lidé budou setkávat a trávit volný čas více než dnes. Kvalitní architektura tomu může pomoci. O vlastním rozšíření Rudolfiny jsem začal přemýšlet před několika lety, když jsem tam hrál. Uvědomil jsem si, jak je celý prostor hodně prázdný, když lidé jen přijdou na koncert a zase odejdou. Koncertní sály již v současnosti neplní pouze tuto úlohu. Navíc už člověk nemůže říct, že jenom klasická hudba má mít úžasné koncertní sály a všichni ostatní budou hrát po klubech. I špičkový jazzový pianista vyžaduje takové piano, kte-

ré malý klub nikdy nemůže mít. Když jsem byl na střeše Rudolfiny, uvědomil jsem si, jak neskutečný je tam pohled na Hradčany. Mám rád, když se věci umocňují a obohacují navzájem. Na druhou stranu vím, že tohle jsou věci, které nejsou jednoduché. A nebyly by nikde na světě. Je ale dobré o tom začít mluvit, navrhopvat a hledat správná řešení. Ve věci rozšíření Rudolfiny a zlepšení veřejného prostoru kolem této stavby potkávám nyní stále více lidí, kterým se nápad líbí a podporují ho. Jsem rád, že se to může posouvat dále. Pro další diskuzi by bylo dobré znát názor odborných pracovníků památkové péče.

Co byste vzkázal našim čtenářům?

Aby četli váš časopis. Všichni, kteří jej čtou, jsou podle mého podobné krevní skupiny. Myslím si, že každá generace by měla za sebou něco zanechat. ■

JEDINEČNÁ ATMOSFÉRA FESTIVALOVÉHO VEČERA V CENTRU PRAHY

Z MĚST A OBCÍ

BRANDÝS NAD LABEM

Symposion Ludvíka Salvátora

V Brandýse nad Labem se dlouhodobě daří nejen komplexní památková obnova zámku, ale také rozvíjení autentické historické tradice. Svými kulturněhistorickými akcemi se zařadil k vyhledávaným evropským místům. Pravidelné kolokvium a výstava nazvané Symposion Ludvíka Salvátora připomíná arcivévodu rakouského a prince Toskánského velkovévodství, cestovatele a badatele, spisovatele, sběratele a mecenáše umění. Ludvík Salvátor zemřel na brandýském zámku 12. října 1915, tedy právě před 100 lety. Přednáškový cyklus završí ve dnech 10. a 11. října seriál mezinárodních aktivit k tomuto výročí a na téma Nekonformní život Ludvíka Salvátora budou přednášet přední badatelé z významných institucí, jako je Národní archiv v Praze, Rakouský státní archiv ve Vídni, administrace regionu Toskánsko, Univerzita Hradec Králové, mezinárodní Společnost Ludvíka Salvátora i muzeum Ludvíka Salvátora v Miramar na Mallorce. Přednáškový cyklus doplní životopisná výstava Ludvíka Salvátora Toskánského, vytvořená ve spolupráci Národního archivu a správy zámku Brandýs nad Labem.

www.brandyszamek.cz

www.audience-brandys.cz

archiv města Brandýs nad Labem

BUŠTĚHRAD

Buštěhradský zámek opět začíná žít

Na konci července se slavnostně otevřely rekonstruované prostory nové městské knihovny v přízemí západního křídla zámku. Místnosti jsou obnoveny se zřetelem na jejich památkovou hodnotu. Repasovaly se či vytvořily kopie původních oken, okenic, dveří a mříží, podlahy jsou nyní z cihelných dlaždic. Celý prostor se po letech chátrání oživuje a v arkádě osvětlené kopiemi dobových luceren je možné posedět u kávy. V nárožní místnosti vznikl salonek s obnovenou původní barevnou výmalbou. Suterénní místnost v sousedství kaple bude sloužit jako lapidárium. Zároveň byla dokončena boční dvorní fasáda západního křídla a část fasády středního křídla, tedy úsek, který je v majetku města. Opravená část dává dobrý příklad, jak by mohl v budoucnu vypadat celý zámek, jehož dvě třetiny jsou v majetku Středočeského kraje. Akce byla financována z rozpočtu města a z Programu záchrany architektonického dědictví Ministerstva kultury.

www.mestobustehrad.cz

Martin Homola

ČESKÝ KRUMLOV

Dny evropského dědictví 2015

Památky znovuzrozené je letošní celorepublikové téma Dnů evropského dědictví, jejichž národní zahájení se uskutečnilo ve dnech 4. až 6. září v Českém Krumlově. Město je s tímto tématem bytostně spjato. Aktuálně především prostřednictvím vrcholícího projektu Revitalizace areálu klášterů Český Krumlov a dokončené obnovy památek jižního meandru řeky Vltavy, který zahrnuje Museum Fotoateliér Seidel, synagogu nebo zahradní ateliér Egona Schieleho. Tyto a mnohé další památky se staly součástí programu, který byl připraven na první zářijový víkend. Centrem dění byly kláštery, jejichž rozsáhlý areál tvoří téměř pětinu historického centra města. Zde se kromě slavnostního aktu národního zahájení konal také řemeslný trh nebo barokní večer se slavnostním koncertem a ohňostrojem. Krásným zážitkem byl i koncert skupiny Bratři Ebenové v klášterní zahradě. Národní zahájení Dnů evropského dědictví pořádalo město Český Krumlov ve spolupráci se Sdružením historických sídel Čech, Moravy a Slezska.

www.ckrumlov.cz/ehd

archiv města Český Krumlov

PODZIM 2015

Přinášíme aktuality z míst, kde se aktivně věnují péči o kulturní dědictví. Uvedené texty jsou publikovány v rámci mediální spolupráce redakce s městy a obcemi.

CHEB

Ve městě se letos opraví více památek

Díky titulu historické město roku 2014 opraví Cheb více památek a navýší podíl poskytnutých finančních příspěvků vlastníků objektů v rámci Programu regenerace městských památkových rezervací a zón na rok 2015. Rozpis státní finanční podpory v Programu regenerace za rok 2015 stanovil pro město Cheb částku 1,12 milionu korun. Částka byla navýšena o 100 tisíc korun za krajské vítězství v soutěži o Nejlepší přípravu a realizaci Programu regenerace městských památkových rezervací a zón za rok 2014. Za titul historické město roku 2014 Cheb dále získal jeden milion korun. S příspěvkem na obnovu památek v jiném než obecním vlastnictví počítá Cheb ve svém rozpočtu již od počátku, kdy město samo k programu přistoupilo, a to od roku 1994. Z peněz Programu regenerace budou také opraveny dva městské domy. Opravy hradu, františkánského kláštera, městských hradeb a další akce bude Cheb financovat ze svého rozpočtu.

www.cheb.cz

archiv města Cheb

IVANČICE

Židovský hřbitov získává důstojnou podobu

Židovská obec Brno se v 90. letech rozhodla změnit neutěšený stav místního židovského hřbitova. Začala tedy ve spolupráci s radnicí v Ivančicích kulturní památku postupně obnovovat. Židovská obec větší podíl finančních prostředků na rekonstrukci hřbitova získává především z dotačních titulů Ministerstva kultury, Jihomoravského kraje a skupiny ČEZ. Získané prostředky využívá na opravy hřbitovní zdi. Rekonstrukce obřadní síně již byla dokončena. Finanční prostředky jsou používány na zednické, pokrývačské, kamenické a kovářské práce. V roce 2015 se revitalizace hřbitova zaměřila na zásadní úpravu zeleně na hřbitově. Byl vypracován projekt úpravy zeleně a ten uspěl ve výběrovém řízení Ministerstva životního prostředí. Staré vykotlané stromy byly vykáceny, povrch volných ploch byl upraven a byly vysazeny stromy nové.

www.ivancice.cz

Věra Jelínková

JINDŘICHŮV HRADEC

Stará radnice v novém kabátě

Stovky návštěvníků již využily příležitosti prohlédnout si rekonstruované prostory někdejší radnice na jindřichohradeckém náměstí Míru. Zatímco v interaktivním sále se mohou především nejmenší návštěvníci seznámit s postavkami oblíbených večerníčků – Krtečkem, Křemílkem a Vochomůrkou, v dalším z prostorů najdou zájemci expozici místní lokální zajímavosti – úzkorozchodné železniční trati. V expozici, kterou připravily Jindřichohradecké místní dráhy, si například můžete vyzkoušet, jak se řídí vlak. Nechybí ani expozice vztažující se k historii Jindřichova Hradce. Historická budova, která je návštěvníkům otevřena do 31. října denně mimo pondělí, nabízí pohled do dějin města a také galerii, v níž se prezentují nejen místní umělci. Výstavní budova z 15. století je bezbariérová s výtahem a v jejích prostorách se nachází i nově rekonstruovaná obřadní síň vytvořená dle návrhu předního českého architekta Jana Kotěry.

www.jh.cz

Zuzana Budínová

Z MĚST A OBCÍ

KARLOVY VARY

Romantické vyhlídky lákají

Karlovy Vary pokračují i letos v opravách drobných, ale velice exponovaných památkových staveb na svých lesních promenádách. Aktuálně se dokončují tesařské repliky Českého sedátka a rekonstrukce altánu Bellevue. České sedátko, zvané též Paraplui, tvoří dřevěný „slunečník“ na středovém sloupu s kruhovou lavičkou. Na skalní terase pod dnešním hotelem Imperial jej nechal postavit skotský hrabě Findlater na počest Rudolfa Chotka v roce 1804. České se sedátko se jmenovalo pro své barvy – červenou a bílou, které budou rovněž obnoveny. Altán Bellevue byl postaven na podzim roku 1834 ve svahu nad dnešním hotelem Thermal, na místě, kde do roku 1786 stála šibenice. V roce 1885 byl pro špatný stav stržen a postaven znovu, v roce 1989 prošel nepříliš citlivou obnovou, díky které prakticky uhnily spodní části sloupů. Oba objekty pro město renovuje osvědčená tesařská huť Romana Kloučka, která už prokázala své dovednosti mimo jiné na ikonickém Maierovu gloriu u „Kamzíka“ a Dorotheinu altánu blízko sedátka.

www.mmkv.cz

Jan Kojal

NOVÝ BOR

Pomník rumburským hrdinům

Projevem touhy vojáků po ukončení světového válečného konfliktu, který přinášel nezměrné utrpení, byly vojenské vzpoury. Jedna z největších vypukla 21. května 1918 v Rumburku a v Novém Boru u České Lípy. Byla však krvavě potlačena. Vůdci vzburěnců byli popraveni, další byli odsouzeni k žaláři. Přípomínkou těch, kteří položili životy za své přesvědčení pět měsíců před koncem války, byl pomník vybudovaný na novoborském lesním hřbitově. Slavnostní odhalení pomníku, na nějž nemalým darem přispěli i prezident T. G. Masaryk a česká vláda, se uskutečnilo v roce 1923 a stal se uctíváním místem českých hrdinů. Jako symbol českého vlastnictví byl však okupanty v roce 1940 zcela zničen. Na jeho místě pak stála stěla z hrubě opracovaného kamene s pamětní deskou. Město Nový Bor ve spolupráci s neziskovou organizací Společnost pro obnovení památníku rumburským hrdinům připravilo obnovu pomníku dle původního návrhu Karla Dvořáka. Slavnostní odhalení je plánováno na 27. října.

www.novy-bor.cz

Magdaléna Riedelová

PÍSEK

Synagoga – památka stále a dokdy opomíjená?

První dřevěnou židovskou modlitebnu v Písku, umístěnou kdesi u hradeb, nahradila v roce 1872 synagoga velkorysých rozměrů postavená v novorománském slohu s výzdobou v takzvaném maurském stylu. Svému účelu sloužila do roku 1942, kdy odešli poslední židovští obyvatelé z Písku do nařízených nacistických transportů. Synagoga pak sloužila jako sklad oděvů. Řadu let probíhá kvůli nedostatku finančních prostředků poměrně vleklá rekonstrukce krovu a stabilizace statických prvků budovy, současně se provádí restaurátorské záchranné práce na výmalbě a zdobení interiéru. O oživení synagogy se zasazuje zejména občanská iniciativa Soukenická 1905, která v průběhu času pořádá přednášky, koncerty a divadelní představení. Cílem těchto snah je vybudování památníku slavného píseckého rodáka Richarda Weinera, připomínky holocaustu a také dalších příběhů píseckých židovských spoluobčanů. Synagoga se stále opravuje, veřejnosti není přístupná a otevřena je pouze příležitostně.

www.pisek.eu

www.sladovna.cz

Zbyněk Konvička

PODZIM 2015

SOBĚSLAV

Rozhledna na místě slovanského hradiště

Rozhledna se nachází v těsné blízkosti jihočeského města Soběslav, v lesním komplexu Svákova, na okraji původního slovanského Svákovského hradiště. Hradiště je datováno do raného středověku a zaniklo při mohutném požáru v 10. století. Do současnosti se zachovaly dobře patrné obranné valy. Od 17. století je Svákov neobydlený a zalesněný. Původní buky a duby nahradil v 19. století převážně smrkový porost. V roce 2006 byl vrch zasažen prudkou bouří, která zničila rozsáhlou část lesa. Na tomto místě v roce 2014 město Soběslav vybudovalo celodřevěnou rozhlednu o výšce 13,5 metru. Její umístění poskytuje výhled na řeku Lužnici, město Soběslav, hrad Choustník a další okolní vesnice. Je přístupná celoročně, vstup je zdarma. Pozornosti by neměl uniknout potůček, vyvěrající uprostřed lesního porostu Svákov, který je opředen pověstmi o zázračné a léčivé vodě. Poblíž pramene stojí kaple Panny Marie Bolestné, která zaujme novorománskou architekturou ve stylu schwarzenberských staveb. Je posvátným a poutním místem v českokobudějovické diecézi.

www.musobeslav.cz

Jitka Kocourková

ÚSTÍ NAD LABEM

Monumentální lvi na zámku v Trmicích

Na zámku v Trmicích byly vážně ohroženy sochy dvou lvů z atiky západního průčelí. Kamenní lvi jsou plnohodnotnou součástí stavby, spojitost s objektem mimo jiné dokládá monogram stavebníka Albrechta Nostice na štítu lva z levého průčelí. Oba monumentální lvi jsou kvalitním kamenosochařským dílem. Vzhledem k havarijnímu stavu byly sochy sneseny z atiky a umístěny před východní průčelí zámku. Jejich restaurování bylo podpořeno dotací Ministerstva kultury. Sochy poté zůstaly před hlavním vchodem jako doklad původní architektonické výzdoby zámku, který byl postaven v letech 1856–1863 ve stylu anglické novogotiky. V letech 1918–1995 sloužila památka ústeckému muzeu, zůstala pak historickým majetkem města Ústí nad Labem. Nyní má objekt v pronájmu město Trmice a je využíván pro reprezentační, společenské a výstavní účely. Nachází se v něm expozice modelové železnice, dějin hornictví a městská knihovna.

www.usti-nad-labem.cz

archiv města Ústí nad Labem

ZNOJMO

Znojemský hrad získává nové střechy

Od konce června řemeslníci pracují na další etapě rekonstrukce krovů středního křídla znojemského hradu. Obnova památky, která vyjde na šest milionů korun, potrvá až do listopadu příštího roku. Spočívá ve výměně částí povalových stropů včetně oprav omítek stropů, prvků krovu, výměny střešní krytiny, opravách omítek, hlav dvou komínů a římsy. Na závěr bude položena hliněná dlažba. Nejde však zdaleka o první investici do znojemského hradu. Do rekonstrukce krovů a stropů investovalo město v předchozích letech zhruba 12 milionů korun. Ty byly investovány do oprav západního, jižního a části středního křídla. V dalších letech je v plánu zbývající etapa – střední křídlo hradu. Návštěvníky znojemského hradu současná rekonstrukce neomezuje, nepřístupné je pouze nádvoří.

www.objevteznojmo.eu

www.znojmocity.cz

archiv města Znojmo

VĚTRNÝ MLÝN HOLANDSKÉHO TYPU V KUŽELOVÉ SPRÁVUJE TECHNICKÉ MUZEUM V BRNĚ.

VĚTRNÝ MLÝN NĚMECKÉHO TYPU V PARTUTOVICÍCH FUNGUJE JAKO SOUKROMÉ MUZEUM.

V UNIKÁTNÍM VĚTRNÉM MLÝNU V RUPRECHTOVĚ SE NALÉZÁ PENZION I MUZEUM.

OBNOVENÝ VĚTRNÝ MLÝN VE SPÁLOVĚ

SEKCE VĚTRNÉ MLÝNY NA NÁVŠTĚVĚ MLÝNA VELKÉ TĚŠANY, KTERÝ SPRÁVUJE MUZEUM KROMĚŘÍŽSKA

HLAVNÍ HŘÍDEL, PALEČNÉ A CÉVOVÉ KOLO VĚTRNÉHO MLÝNA HOLANDSKÉHO TYPU

SCHODIŠTĚ DO PRVNÍHO PATRA – NA ZANÁŠKU. DOLE JE MOUČNICE, NAHOŘE MLECÍ SLOŽENÍ.

JEDINÝ VĚTRNÝ MLÝN V ČECHÁCH RENOVANÝ DO PŮVODNÍHO STAVU V HORNÍM PODLUŽÍ – SVĚTLÍK

RENOVOVANÝ MALÝ VĚTRNÝ MLÝNEK S TURBÍNOU V OBCI VÁCLAVOVICE, KTERÁ JEJ VLASTNÍ

FOTOREPORTÁŽ

Za krásami našich větrných mlýnů

Ve spolupráci s Janem Doubkem, předsedou sekce Větrné mlýny při Kruhu přátel Technického muzea v Brně, jsme pro vás vybrali z jeho archivu několik poutavých snímků větrných mlýnů, které naleznete na území České republiky. Představují výrazné prvky v krajině, dokládají technické schopnosti našich předků a v neposlední řadě poukazují na záslužné aktivity jejich současných obdivovatelů. Na území České republiky je 78 lokalit s větrnými mlýny nebo jejich pozůstatky. Veřejnosti přístupných je 15 mlýnů a 6 je komerčně využívaných. Větrných mlýnků s turbínou je na Ostravsku 70.

STARÉ ČESKÉ MLÝNSKÉ SLOŽENÍ VE MLÝNĚ NĚMECKÉHO TYPU: NÁSPYKA S KORČÁKEM, LUB S KAMENY, JEŘÁB NA ZVEDÁNÍ KAMENŮ

DETAIL PŘEVODU MEZI PALEČNÝM A CÉVOVÝM KOLEM

NÁRODNÍ MUZEUM PŘIPRAVILO VÝSTAVU VE STÍNU OLYMPU TAKÉ PRO NEVIDOMÉ NÁVŠTĚVNÍKY.

NÁZOR

FOTO FOTOARCHIV NÁRODNÍHO MUZEA

Co v posledních 25 letech považujete za největší úspěchy v oblasti zpřístupňování muzejních a galerijních expozic hendikepovaným návštěvníkům?

Asociace muzeí a galerií letos slaví čtvrtstoletí existence. Zeptali jsme se jejího předsedy a zástupců významných sbírkotvorných institucí a zároveň pořadatelů podzimní konference Muzea bez bariér na přístupnost kulturního dědictví hendikepovaným.

Luděk Beneš
předseda Asociace muzeí a galerií

Ačkoliv situace ohledně zpřístupnění expozičních a výstavních prostor muzeí v České republice není ještě zdaleka ideální, v posledních letech se výrazně zlepšila. Obzvláště ve „velkých“ muzeích, která mají větší možnost investovat finanční prostředky do potřebných projektů a zabezpečit také nezbytné technické a personální

zázemí, došlo v nedávné době na tomto poli k významnému pozitivnímu vývoji. Menší muzea a galerie, v podstatě bez ohledu na zřizovatele, jsou v tomto směru v horší situaci, neboť ze svého rozpočtu většinou nejsou schopny obdobné rozsáhlejší projekty financovat. Vytvářejí proto spíše jednorázové programy k jednotlivým výstavám či samostatné aktivity zaměřené právě na různým způsobem hendikepované a znevýhodněné návštěvníky.

Rozsáhlé informace k této problematice lze získat na stránkách www.emuseum.cz/bezbarier, které jsou spravovány Národním muzeem v Praze. Tam jsou k dispozici mimo jiné i četné metodické materiály a pozvánky na tematické konference, semináře a workshopy, popř. zprávy o jejich výsledcích. Muzea a galerie se obdobných akcí pravidelně zúčastňují a často je i samy pořádají. Tématu hendikepovaných a znevýhodněných návštěvníků bylo například věnováno jedno z kolokvií na aktuální téma, jež pravidelně pořádá v Brně Asociace muzeí a galerií České republiky. Jednotlivé referáty a diskuzní příspěvky z kolokvia jsou shrnuty ve sborníku.

Na uvedených stránkách jsou dále uveřejněny četné příklady, jak jednotlivé instituce vycházejí svým hendikepovaným a znevýhodněným návštěvníkům vstříc. Řada z nich již například vytvořila haptické stezky a taktilní expozice pro nevidomé a slabozraké a zaměst-

VÝSTAVY SE PŘÍZPUSOBÍ POTŘEBÁM HENDIKEPOVANÝCH.

nává rovněž lektory schopné realizovat komentované prohlídky v české znakové řeči. Průkopnickou práci v této oblasti vykonalo Technické muzeum v Brně, které navíc vytvořilo samostatné oddělení dokumentace tyflopeditických informací, kde shromažďuje historické archiválie, knihy a další pomůcky související se vzděláváním zrakově postižených osob. Stejně tak se práci s hendikepovanými lidmi soustavně věnuje Národní muzeum, ať už formou haptických výstav nebo pořádáním Pražských muzejních nocí pro neslyšící, kdy jsou mnohá pražská muzea zpřístupněna i pro sluchově postižené návštěvníky. Z dalších institucí je potřeba ještě vyzdvihnout snahy Jihočeského muzea v Českých Budějovicích, kde lze zmínit například speciální dlouhodobý program Hlasy ptáků, během něhož se slabozrací milovníci přírody seznámí s mnohými doposud pro ně neznámými fakty. Také Národní galerie umožnila zrakově postiženým milovníkům umění, aby se prostřednictvím několika haptických výstav i stálé expozice o asijském umění seznámili s četnými uměleckými díly. Nejnovějším počinem z letošního léta je otevření nového edukačního centra Galerie hlavního města Prahy, v němž se samotní návštěvníci včetně těch hendikepovaných a znevýhodněných budou podílet na tvorbě prostředí a sestavování i realizaci jednotlivých programů.

Toto je jen několik málo příkladů z mnoha. Je potřeba ještě uvést, že ve velké části muzeí a galerií je již

PRAŽSKOU MUZEJNÍ NOCÍ PROVÁZejí NESLYŠÍCÍ NÁVŠTĚVNÍKY PRŮVODCI KOMUNIKUJÍCÍ VE ZNAKOVÉ ŘEČI.

zajištěn bezbariérový přístup pro vozíčkáře, i když to mnohdy není jednoduché, neboť drtivá většina institucí muzejního typu sídlí v památkových objektech, kde vybudování speciálního výtahu či jiných obdobných zařízení naráží na zásady památkové péče i na stavební překážky. Mnoho muzeí se také zapojilo do projektu EUROKLÍČE, díky němuž jsou zpřístupněna hendikepovaným osobám sociální zařízení v muzejních budovách.

Jedním z hlavních problémů se však jeví skutečnost, že pro realizaci potřebných opatření v oblasti zpřístupňování muzeí a galerií hendikepovaným a znevýhodněným osobám není vypsán vhodný a specializovaný dotační program či jiný způsob podpory, a to jak v celostátním, tak většinou i v regionálním měřítku, i když i zde existují výjimky, například v Olomouckém kraji.

Jana Horáková
ředitelka Slezského zemského muzea

Po takzvané sametové revoluci v roce 1989 se v naší republice změnil nejen přístup muzeí k samotným návštěvníkům, ale také k hendikepovaným spoluobčanům. Mnohé objekty, mezi nimi také Slezské zemské muzeum, vybudovaly bezbariérové expozice, dodaly do nich interaktivní a haptické pomůcky, připravily speciální edukační programy pro různé formy postižení. Tělesně postižení si mohou výstavy

pohodlně prohlédnout z invalidního vozíku, nevidomí si díky haptickým předmětům a ozvučení vychutnají atmosféru výstav a mentálně postižení dostanou obvykle takového lektora či muzejního pedagoga, který umí s touto skupinou pracovat. Stále více muzejních pracovníků je kvalifikováno pro práci právě s těmito skupinami.

Michal Lukeš
generální ředitel Národního muzea

Zpřístupňování muzeí a galerií pro návštěvníky s hendikepem je pro muzejní profesionály v posledních letech často diskutovaným a stále aktuálním tématem. Úspěchem je určitě legislativní zakotvení odstraňování bariér jako standardu fyzické dostupnosti, které muzejním institucím ukládá zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy. Z pohledu Národního muzea si velmi cením projektů, které byly realizovány pro návštěvníky s poruchami zraku a sluchu, například haptické výstavy Ve stínu Olympu (2012), Doteky pravěku a antiky I a II (1992 a 1994), dlouholetého projektu Pražská muzejní noc pro neslyšící nebo multimediálního průvodce pro neslyšící výstavou Monarchie (2013). Příspěvkem k oborové diskusi nad tématem je konference Muzea bez bariér (Nová budova Národního muzea, 14.–15. října 2015), kterou pořádá společně Národní muzeum, Moravské zemské muzeum a Slezské zemské muzeum v rámci projektu Strážci paměti – 200 let muzejnictví v České republice.

JEDNA Z PĚTI BRIGÁD ČLENŮ SEKCE, KTERÉ PROBĚHLA NA ZÁCHRANU MLÝNA VE SPÁLOVĚ MEZI LETY 2007–2012

ZÁVĚREČNÝM A SLAVNOSTNÍM KROKEM BYLA MONTÁŽ REPLIKY PŮVODNÍCH VĚTRNÝCH PERUTÍ.

CHVÁLÍME

Sekce Větrné mlýny pomáhá pečovat o technické památky

Sekce Větrné mlýny při Kruhu přátel Technického muzea v Brně byla založena před 10 lety. Sešli se v ní majitelé mlýnů, pracovníci památkové péče, řemeslníci, zástupci médií, ale i obdivovatelé průmyslového dědictví. V letošním roce její zástupci připravují společně s Institutem pro památky a kulturu podzimní konferenci, která přiblíží péči o tyto unikátní technické památky.

Sekce se soustředí na prezentaci a propagaci větrných mlýnů veřejnosti. Zároveň se členové každoročně setkávají při aktivní obnově vybrané ohrožené stavby nebo při budování re-

pliky větrného mlýna. Pořádají pravidelné jarní zahraniční zájezdy po těchto technických památkách v Evropě a podzimní zasedání spojené s exkurzí. Přípravují informační a propagační materiály pro média, organizují výstavy, besedy a přednášky. V edici Technického muzea v Brně sekce vydala dvě publikace. Podílí se na zajištění památkové ochrany historicky cenných větrných mlýnů a mlýnků, podává návrhy na prohlášení za kulturní památku. Mezi významné úspěchy patří záchrana budovy ohroženého větrného mlýna ve Spálově, pomoc při obnově ve Světlíku, Borovnici, Jalubí, Václavovicích i v dalších lokalitách. Sekce také poskytuje odbornou pomoc při rekonstrukcích větrných mlýnů.

Konference PROPAMÁTKY se letos koná ve dnech 12. a 13. listopadu v Technickém muzeu v Brně. Institut pro památky a kulturu připravil se zástupci sekce Větrné mlýny při Kruhu přátel Technického muzea a dalšími odborníky setkání, kde představí historii větrných mlýnů, specifika památkové ochrany i způsoby údržby. Součástí konference bude exkurze po vybraných mlýnech v okolí Brna. ■

TEXT HELENA PAŠKOVÁ,
DAGMAR KOŽELUHOVÁ
FOTO ARCHIV JANA DOUBKA

SPOLEČENSKÁ HRA

OTOČTE ZDE

ČLOVĚČE, ZAPOJ SE

INSTITUT PRO PAMÁTKY A KULTURU

Člověče, zapoj se

Vlastníte památku nebo o ni pečujete?
Máte praktické zkušenosti s obnovou historických objektů?
Pracujete v úřadu, který se zabývá ochranou památek?
Zajímáte se o kulturní dědictví?

Oceňujete naše pravidelné a ověřené informace z oboru?
Zapojte se a podpořte redakci PROPAMÁTKY.

- 1 Pomůžete zachovat rozsah a kvalitu našich služeb.
- 2 Budete čerpat výhody členů Klubu PROPAMÁTKY.
- 3 Podpoříte zaměstnávání lidí s hendikepem v naší redakci.

Zapojte se PROPAMÁTKY
a získáte navíc originální hru.

zapojse.propamatky.info
217 607 831 / 0300

ČTENÁŘI A PŘÍZNIVCI

RUDY LINKA

jazzový kytarista
a pořadatel festivalu Bohemia
jazz fest

Líbí se mi časopis a také péče,
kterou tým PROPAMÁTKY věnuje
všem příznivcům bez ohledu na výši
jejich daru.

ZAMĚSTNANCI ÚŘADŮ

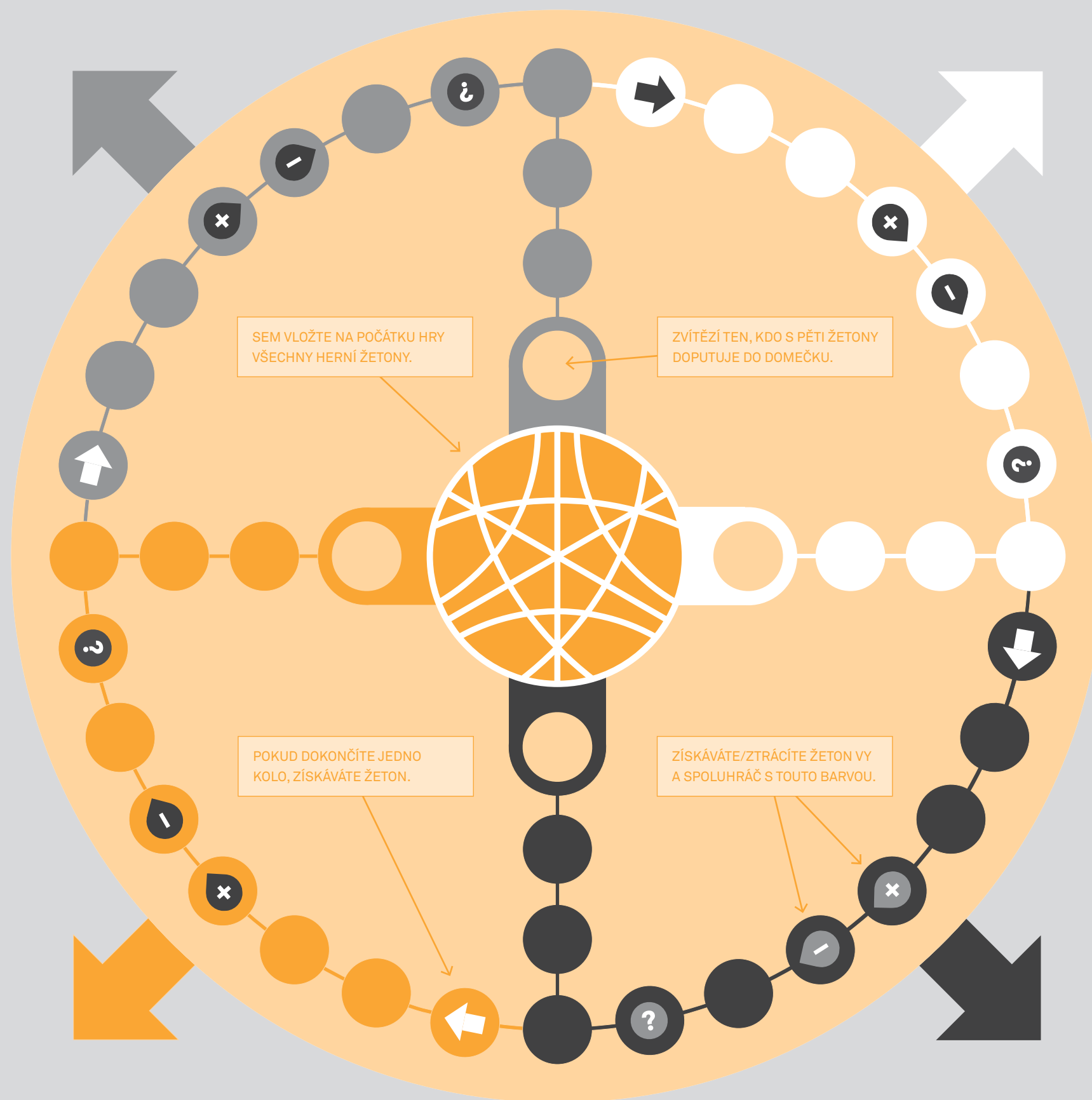

KVĚTA VITVAROVÁ

ředitelka Sdružení
historických sídel Čech,
Moravy a Slezska

Oceňuji průběžný monitoring dotací
a veřejných sbírek, který portál
PROPAMÁTKY nabízí.

ZAPOJTE SE A ZÍSKEJTE ORIGINÁLNÍ STOLNÍ HRU

zapojse.propamatky.info

MAJITELÉ PAMÁTEK

JANA GERMENIS HILDPRANDT

prezidentka Asociace
majitelů hradů a zámků

Vážím si toho, že tým PROPAMÁTKY
vyhledává a prezentuje inspirativní
příklady obnovy kulturního dědictví.

ODBORNÍCI Z PRAXE

JOSEF PLESKOT

architekt a zakladatel
architektonické kanceláře
AP ATELIER

Myslím si, že práce lidí v redakci
PROPAMÁTKY má smysl, a proto má
smysl je také podporovat.

PROPAMÁTKY

konference o větrných mlýnech
12. a 13. listopadu v Brně

konference.propamatky.cz

HLAVNÍ PARTNER PORTÁLU

Pálené tašky značky TONDACH navazují na tisíciletou tradici používání tohoto druhu střešní krytiny, z čehož vyplývá závazek uchovávat ráz střešní krajiny zejména z pohledu materiálu a tvarů také do budoucna. Výrobky

této značky mají nejdelší záruku na základní střešní tašky vyráběné u nás, a to 33 let. Životnost pálených tašek ale činí až 100 let.

www.tondach.cz

ODBORNÍ PARTNEŘI PORTÁLU

JANOŠÍK
OKNA-DVEŘE

Kvalitní česká okna a dveře s tradicí od roku 1926 – repliky špaletových oken i historických dveří

www.janosik.cz

Thermo Sanace s.r.o.

Zajistíme likvidaci dřevokazného hmyzu v historických stavbách prostřednictvím horkého vzduchu.

www.thermosanace.eu

Prověřené materiály pro řešení vlhkostních problémů v historických objektech včetně poradenství

www.mc-bauchemie.cz

HANIŠ
HISTORICKÁ DLAŽBA

Ovládáme řemeslo ručně sypané, historické, ostře pálené, probarvené keramické dlažby.

www.historicka-dlazba.cz

Kvalitní minerální nátěrové systémy pro restaurování a obnovu památek

www.keim.cz

ERCO

Využijte našich zkušeností s osvětlením historických budov.

www.erco.com

CIUR a.s.
systémy pro úsporu energií

Od roku 1991 dodáváme izolační systémy i do historických budov.

www.ciur.cz

PAMÁTKY

Odborný veletrh PAMÁTKY pořádá INCHEBA EXPO PRAHA spol. s r. o.

www.incheba.cz/pamatky

Znáte důvěryhodné a seriózní společnosti, které působí v oblasti obnovy a péče o památky u nás? Dejte nám o nich vědět.

Čtvrtletník portálu PROPAMÁTKY
Ročník 4, číslo 3, vychází: 4x ročně
Vydává: Institut pro památky a kulturu, o.p.s.
Editor: Jan Červinka

Redakce: Aleš Kozák, Zbyněk Konvička,
Dagmar Koželušová, Helena Pašková,
Jindřiška Kukrálová
Jazyková redakce: Lenka Kuboušková

Grafická úprava: Jiří Pobřísko a Jan Štůrc
Evidenční číslo: MK ČR E 208 18
© Institut pro památky a kulturu, o.p.s.
E-mail: redakce@instituteu.cz